

≡ Eesti
≡ Kontsert

Mozart. Reekviem

tko Tallinna
Kammerorkester

EESTI
FILHARMOONIA
KAMMERKOOR

admirals

**Eesti Kontserdi
hooaja peatoetaja**

**Ole oma
finantsmaailma
dirigent!**

admirals.com

N 28. MÄRTS 2024 19.00 Vanemuise kontserdimaja
R 29. MÄRTS 2024 19.00 Estonia kontserdisaal
L 30. MÄRTS 2024 19.00 Pärnu kontserdimaja

Mozart. Reekviem

Yena Choi sopran

Cätly Talvik alt

Rasmus Kull tenor (Teater Vanemuine)

Raiko Raalik bass (RO Estonia)

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Tallinna Kammerorkester

Orkestri kontsertmeister **Harry Traksmann**

Dirigent **Tõnu Kaljuste**

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Reekviem d-moll KV 626 (1791)

Kontsert on ühes osas ligikaudse kestusega 1 tund.

Koostöös Eesti Filharmoonia Kammerkoori ja Tallinna Filharmooniaga

Introitus

Requiem aeternam dona eis
Domine:
et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus in Sion;
et tibi reddetur votum in Jerusalem:
exaudi orationem meam,
ad te omnis caro veniet.

Kyrie

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Dies irae

Dies irae, dies illa,
solvet saeculum in favilla:
teste David
cum Sibylla.

Quantus tremor est futurus,
quando iudex est venturus,
cuncta stricte discussurus.

Tuba mirum

Tuba mirum spargens sonum
per sepulcra regionum,
coget omnes ante thronum.

Mors stupebit et natura,
cum resurget creatura,
judicanti responsura.

Liber scriptus proferetur,
in quo totum continetur,
unde mundus iudicetur.

Judex ergo cum sedebit,
quidquid latet, apparebit:
nil inultum remanebit.

Introitus

Igavest rahu anna neile, Issand,
ja igavene valgus paistku neile.
Sulle, Jumal, kõlab kiituslaul Siionis
ja sulle tuuakse ohvriande Jeruusa-
lemmas.
Võta kuulda mu palvet,
iga olend püüdleb Sinu poole.

Kyrie

Issand halasta.
Kristus halasta.
Issand halasta.

Dies irae

See viha päev on õudne
kui maailm muutub tuhaks,
nagu tunnistab Taavet koos
Sibyllaga.

Kui suur on see hirm,
kui ilmub kohtumõistja
ja heidab kõik enda alla.

Tuba mirum

Pasun hüüab valjult
läbi surmariigi,
kutsub kõiki trooni ette.

Surm ja loodus tarduvad,
kui surnud üles tõusevad,
et anda vastust kohtumõistjale.

Loetakse ette raamat,
kus on kirjas kõik,
mis maailmas on tehtud.

Kohtumõistja istub maha
ja teeb ilmsiks kõik varjatu
ega unusta midagi.

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus?
Cum vix justus sit securus?

Rex tremendae

Rex tremendae majestatis,
qui salvandos salvas gratis,
salvame, fons pietatis.

Recordare

Recordare Jesu pie,
quod sum causa tuae viae:
ne me perdas illa die.

Quaerens me, sedisti lassus:
redemisti crucem passus:
tantus labor non sit cassus.

Juste iudex ultionis,
donum fac remissionis,
ante diem rationis.

Ingemisco, tamquam reus:
culpa rubet vultus meus,
supplicanti parce, Deus.

Qui Mariam absolvisti,
et latronem exaudisti,
mihi quoque spem dedisti.

Preces meae non sunt dignae:
sed tu bonus fac benigne,
ne perenni cremer igne.

Inter oves locum praesta,
et ab haedis me sequestra,
statuens in parte dextra.

Mida ma vilets siis ütlen?
Millist pühakut hüüan appi,
kui õiglasedki pole muretud?

Rex tremendae

Hirmus, majesteetlik Kuningas,
kes sa päästetavaid päästad armuga,
päästa mind, halastuse allikas.

Recordare

Mäleta, halastaja Jeesus,
et olen Sinu kannatuse põhjus,
ära hukka mind sel päeval.

Otsisid mind väsimata,
lunastasid piineldes ristil:
ärgu olgu see vaev asjatu.

Ainus õige kohtumõistja,
lase mul hinge tõmmata
enne aruandmispäeva.

Ohkan, sest olen väga süüdi,
minu palgeid katab häbipuna:
Jumal, anna palujale armu.

Sa vabastasid Maarja patust
ja võtsid röövlit kuulda:
andsid minulegi lootust.

Minu palved pole väärilised:
ole siiski mulle armulik,
et ma ei põleks igaveses tules.

Hoia mulle koht lammaste hulgas
eraldi sikkudest
ja pane istuma paremale käele.

Confutatis

Confutatis maledictis,
flammis acribus addictis.
Voca me cum benedictis.

Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis:
gere curam mei finis.

Lacrimosa

Lacrimosa dies illa,
qua resurget ex favilla,
judicandus homo reus:
huic ergo parce Deus.
Pie Jesu Domine,
dona eis requiem.
Amen.

Domine Jesu

Domine, Iesu Christe,
Rex gloriae,
libera animas omnium fidelium
defunctorum de poenis inferni,
et de profundo lacu:
libera eas de ore leonis,
ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscurum:
sed signifer sanctus Michael
repraesentet eas in lucem sanctam:
quam olim Abrahae promisisti,
et semini ejus.

Hostias

Hostias et preces
tibi Domine laudis offerimus:
tu suscipe pro animabus illis,
quarum hodie memoriam facimus:
fac eas, Domine,
de morte transire ad vitam.
Quam olim Abrahae
promisisti, et semini ejus.

Confutatis

Süüdlased on äraneetud
ja mõistetud leegipiinale,
mind aga kutsu õnnistatute hulka.

Palun ja anun kummargil,
süda piinas kõrbemas:
hoolitse mu lõpu eest.

Lacrimosa

Pisaraterohke päev,
mil tõuseb tuhost kohtumõistmiseks
patune inimene.
Halasta siis, Jumal.
Helde Jeesus, Issand,
anna neile rahu.
Aamen.

Domine Jesu

Issand, Jeesus Kristus,
Aukuningas,
vabasta kõigi lahkunud usklite
hinged põrgupiinadest
ja põhjatust sügavikust,
vabasta nad lõvi lõugade vahelt,
et põrgu neid ei neelaks,
et nad ei langeks pimedusse:
vaid lipukandja püha Miikael
juhtigu neid pühasse valgusesse,
mida kord töotasid
Aabrahamile ja tema soole.

Hostias

Ohvroid ja palveid
toome kiites Sulle, Issand:
võta nad vastu nende hingede eest,
keda me täna mälestame;
Issand, anna, et nad
läbi surma jõuaksid ellu,
mida kord töotasid
Aabrahamile ja tema soole.

Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Osanna in excelsis.

Benedictus

Benedictus qui venit
in nomine Domini.
Osanna in excelsis.

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi:
dona eis requiem.

Agnus Dei, qui tollis
peccata mundi,
dona eis requiem sempiternam.

Lux aeterna

Lux aeterna luceat eis, Domine,
cum sanctis tuis in aeternum,
quia pius es.

Requiem aeternam dona eis
Domine:
et lux perpetua luceat eis.

Sanctus

Püha, püha, püha
on Issand, taevavägede Jumal.
Taevas ja maa on täis Sinu kirkust,
hoosianna kõrges.

Benedictus

Kiidetud olgu, kes tuleb
Issanda nimel,
hoosianna kõrges.

Agnus Dei

Jumala Tall, kes Sa maailma
patud ära kannad,
anna neile rahu.

Jumala Tall, kes Sa maailma
patud ära kannad,
anna neile igavest rahu.

Lux aeterna

Igavene valgus paistku neile, Issand,
koos Sinu pühakutega igavesti,
sest Sina oled halastaja.

Igavest rahu anna neile, Issand,
ja igavene valgus paistku neile.

Wolfgang Amadeus Mozarti

geniaalsest puudutusest on ühtviisi osa saanud kõik žanrid, milles ta muusikat lõi: ooperid, sümfooniad, instrumentaalkontserdid, sakraalteosed, kammerlooming, klaverimuusika ja tema viimane oopus – **reekviem d-moll KV 626**.

On hämmastav, missuguse müstika ja saladuslooriga on ümbritsetud 35-aastaselt siit ilmast lahkunud Mozarti surm ja tema luigelauluks jäänud teosega seonduvad asjaolud. Sellest on sündinud lääne muusikaloo suurimad legendid, mis on andnud rikkalikult draamatilist ainet (nt režissöör Miloš Formani film „Amadeus“, 1984). Ja kuigi viimaste aastakümnete jooksul ilmalvalgele tulnud uued allikmaterjalid on legendid kummutanud, on need siiski visad taanduma.

Legendi kohaselt olevat Mozart saanud 1791. aasta juulis salapärasel asjaoludel täiesti ootamatu ülesande. Ühel päeval ilmus kunstniku juurde pikk, kõhn, hallis kuues, tõsise ilme ja kummalise käitumisega täiesti tundmatu mees ning ulatas ilma allkirjata kirja. Tundmatu kirjutaja ei olnud meelitustega kitsi ning esitas kirja lõpus küsimuse, kas Mozart tahaks kirjutada reekviemi ja millist hinda ta selle eest nõuab. Mozart oli valmis missa 225 kuldna eest teha võtma. Kindla tähtajaga ei saavat ta end aga siduda. Mõne päeva pärast tuli imelik saadik tagasi, andis üle nõutud summa ja lubas pärast töö kättesaamist

veel raha maksta. Ta laskvat aegajalt töö edenemise kohta järele uurida. Meister võivat töö oma maitse kohaselt kirjutada, aga ärgu püüdkugi tellija nime teada saada. See kummaline sündmus vapustas haiget kunstnikku hingepõhjani. Kõik ähmased surmaaimdused, mis olid tema erutatud fantaasiat viimastel kuudel aina sagedamini rünnanud, tihenesid nüüd mõtteks, et talle ilmus hoiatusena saadik teisest maailmast ja käskis tal luua tema enda surmamissa." (Bernhard Paumgartner „Mozart“. Atlantis-Verlag, 1986).

Allikad jutustavad seevastu, et reekviemi tellinud isik oli Mozartile hästi teada. Viini muusikaringkondades oli avalik saladus, et suur muusikasõber, krahv Franz Walsegg-Stuppach, kes ise mängis flööti ja tšellot, tellib Viini heliloojailt endale salaja teoseid, mida ta ümber kirjutab ja kannab oma õukonnamuusikutega Stuppachi lossis isikliku loomingu pähe ette. Tema kahtlaste varustajate hulka kuulusid Viini heliloojad Hoffmeister ja Devienne, ülejäänud nimed on jäänud saladusse. Kui 1791. aasta veebruaris suri krahvi noor naine, soovis lesk tema surma-aastapäeva puhul ettekandmiseks reekviemi, pöördudes teose saamiseks Mozarti poole. Leping, mille klausel nägi ette, et helilooja ei tohi oma teost kellelegi teisele edasi müüa, sõlmiti 1791. aasta juulis krahv Walseggi saadiku advokaat

dr Sortschani majas. Kokkulepitud honorarist sai Mozart nähtavasti ainult käsiraha – erinevail andmeil 225 kuni 450 kuldnat.

Küsimusele, mis motiveeris Mozartit sellist lepingut vastu võtma, ei saa täie kindlusega vastata. Alusetud on jutud vaesuses vaevlevast ja unustusse jäetud kunstnikust, kuigi on teada, et Mozart ei käinud rahaga kuigi otstarbekalt ringi. Igatahes võimaldas ta oma abikaasale Constanzele küllaltki kulukat ravi tervisevetel Badenis ning oma aja standardite kohaselt elas ta pigem luksuslikku elu.

1791. aasta sügiskuud töid endaga kaasa mitmed olulised ja hästitasuvad tellimustööd, nagu ooperid „Tituse halastus“ KV 621 ning „Võlufloöt“ KV 620, millest esimene tuli esiettekandele 6. septembril Prahhas ja teine juba kolme nädala pärast Viinis. Oktoobris lõpetas Mozart klarnetikontserdi KV 622 oma heale sõbrale Anton Stadlerile ja 18. novembril juhatas ta „Väikse vabamürlaste kantaadi“ KV 623 esmaettekannet, mis jäi ka ilmselt tema viimaseks avalikuks esinemiseks.

Reekviemi komponeerimisega tegi Mozart teadaolevalt algust oktoobrikuus, novembri lõpus ta haigestus ning suri 5. detsembril neerupuudulikkuse tõttu, jättes töölauale lõpetamata oopuse. Dokumenteeritud on Constanze'i

pingutused selle nimel, et mõni Viini helilooja teose lõpetaks ning ta saaks tellija käest ülejäänud lubatud summast. Ta pöördus palvega mitmete Mozarti kolleegide ja õpilaste poole, kuid keegi ei tundnud end ülesande kõrgusel seisvat. Viimaks võttis töö enda kanda Franz Xaver Süssmayr (1766–1803), kes oli Mozartite perekonna majasõber ja helilooja assistent tema teoste kopeerimisel. Süssmayr lõpetas teose nõutud tähtajaks 1792. aasta veebruaris – krahv Walsegg sai oma käsikirja ning Constanze lubatud summa. Mozarti lesk ei pidanud siiski kinni krahvi poolt seatud lepingu tingimustest ja müüs reekviemi publitseerimisõigused ka kirjastustele, mille peale raevunud Walsegg ähvardas teda kohtuprotsessiga. Reekviem kõlas esmakordselt 1792. aastal Mozarti patrooni Gottfried van Swieteni korraldatud heategevuskontserdil ning krahv juhatas oma tellimustööd 1793. aastal.

Kuigi Süssmayri tööd on teravalt kritiseeritud, on tema versioon Mozarti reekviemist kujunenud dirigentide poolt kõige eelistatumaks. Muusikauurijad pole jõudnud üksmeelele, milline on täpsemalt Mozarti ja milline Süssmayri originaallooming, ent üldjoontes arvatakse, et Mozart kirjutas üleni valmis osad nagu „Requiem aeternam“ ja „Kyrie“ ning vokaalpartiid osadest „Dies irae“, „Tuba mirum“,

„Rex tremendae“, „Recordare“, „Confutatis“, „Domine Jesu Christe“ ja „Hostias“, lisaks kaheksa takti „Lacrymosast“. Süssmayrile omistatakse „Sanctuse“, „Benedictuse“ ja „Agnus Dei“ autorlust. Viimases osas („Lux aeterna“) kasutab Süssmayr reekviemi algosa muusikalist materjali. Ei ole siiski kindlalt teada, milliseid visandid Süssmayri kasutuses olid, sest näiteks „Agnus Dei“ muusikaline kvaliteet on sedavõrd kõrge, et viitab pigem Mozartile kui heliloojana keskpärasele Süssmayrile. Ilmselt seisnes viimase ülesanne eelkõige teose orkestreerimises.

Muusikaliselt sulatab Mozart oma reekviemi elemente nii klassitsismist kui ka barokist. Tuntav on Bachi ja Händeli mõju, seda eriti meisterlikes fuugades. Nelja vokaalsolisti käsitleb Mozart grupina, mitte individuaalsete häältena, välja arvatud „Tuba mirum“, mille ta ehitab üles baritoni ja soolotrombooni dialoogina.

20. sajandil on mitmed õpetlased-heliloojad püüdnud Mozarti viimast oopust lõpetada: sakslane Franz Beyer (1971), inglased Richard Maunder (1984) ja Duncan Druce (1984) ning ameeriklane Robert Levin (1991).

Evelin Kõrvits

Yena Choi. Foto: Herkki-Erich Merila

Yena Choi (sopran) alustas lauluõpinguid oma kodumaal Lõuna-Koreas Incheoni Kunstide Kõrgkoolis Myung-Sung Hani juhendamisel. 2018. aastal omandas ta bakalaureusekraadi Seouli Rahvusliku Ülikooli muusikakolledžis, kus tema õpetajad olid You-Jeong Jin, Hyun-Soo Suk ja Yoon-Jeong Choi. 2020. aastal omandas ta magistrikraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Nadia Kuremi käe all. Ta on laulnud solistina Tallinna Kammerorkestri ja Eesti Filharmoonia Kammerkoori kontsertidel Tõnu Kaljuste juhatusel.

Enne Eestisse elama asumist laulis ta kaheksa aastat solistina Incheoni kirikus, töötas neli aastat

Cätly Talvik. Foto: Herkki-Erich Merila

Seo-gu poiste- ja tüdrukutekoori hääleseadjana ning oli kaks aastat Seouli Seosomuni kiriku solist. Alates 2021. aastast on Yena Choi Eesti Filharmoonia Kammerkoori laulja ja solist. 2022. aastal võitis ta IX Mart Saare nimelisel lauljate konkursil I preemia.

Cätly Talvik (alt) on lõpetanud Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli 2012. aastal koordireerimise erialal. 2018. aastal lõpetas ta Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias klassikalise laulu erialal ning on täiendanud ennast Kaia Urbi juures.

Laulmisega on Cätly tegelenud lapsest saati. Kuni 2011. aastani laulis ta ETV noortekooris, ta on

teinud kaasa mitmes üle-eestilises kollektiivis ning kammerkoorides Collegium Musicale ja Voces Musicales. Aastatel 2011–2018 laulis ta Euroopa Kooriakadeemias, kus on teinud koostööd selliste dirigentidega nagu Sylvain Cambreling, Gustavo Dudamel ja Paavo Järvi. 2016. aastal liitus ta Euroopa Vokaalsolistide projektidega. Lisaks on Cätly töötanud nii koorijuhi kui ka muusikaõpetajana lasteaias ja koolis. Aastatel 2013–2018 juhatas ta Riisipere Kammerkoori. Alates 2014. aastast laulab Cätly Eesti Filharmoonia Kammerkooris.

Rasmus Kull (tenor) on alates 2008. aastast Teater Vanemuine solist. Ta lõpetas 2011. aastal Heino Elleri Muusikakooli õpetaja Viviane Kallaste lauluklassis, 2014. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia klassikalise laulu eriala õpetaja Taavi Tampuu klassis ning omandas 2022. aastal samas koolis magistrikraadi. Praegu täiendab ta ennast Monika Hauswalteri juures.

2006. aastal lõpetas ta Tartu Ülikooli inglise keele ja kirjanduse erialal ning omandas 2008. aastal Glasgow' ülikoolis magistrikraadi foneetika ja sotsiolingvistika erialal.

Karaktertenorina on Kulli rollinimekiri Vanemuise teatris olnud kirju, viimaste tähtsamate rollide hulka kuuluvad Sextus (Händeli „Giulio Cesare“), Ants (Ardo Ran Varrese

Rasmus Kull. Foto: Elli Koidula Kull

„Põrgupõhja uus Vanapagan“) ja Don Ottavio (Mozarti „Don Giovanni“). 2019. aastal omistati Rasmus Kullile Eesti Teatriliidu teatri aastaauhindade laureaadi tiitel 2018. aasta loomingu eest – muusikaauhind Sweeney Toddi muusikaliselt nõudliku rolli eest Stephen Sondheimi muusikalisest põnevikus „Sweeney Todd“ ning Josefi lavakuju maitseka kehastamise eest Johann Straussi operetis „Viini veri“.

Solistina on ta kaasa teinud suurvormide kontsertettekannetel, nagu Vivaldi „Magnificat“, Charpentier' „Te Deum“, Mozarti „Missa brevis“ G-duur, Sisaski „Missa nr 1“, Mattiiseni „Näärmed“, Biberi „Missa Bruxellensis“ ja Purcell'i „Ood Püha Cecilia päevaks“.

Raiko Raalik. Foto: Olga Makina

Raiko Raalik (bass) on õppinud laulmist Heino Elleri Muusikakoolis Taisto Noore käe all ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias dots Taavi Tampuu klassis, lisaks on ta täiendanud end Eva Märtsoni, Gundula Hintzi ja Caroline Dowdle'i meistrkursustel.

2013. aastal osales ta Rahvusooper Estonia noorteprojektis „OPERatsioon VOX“. 2015. aastast laulab ta Savonlinna Ooperifestivali kooris. Hooajal 2017/18 oli Raiko Raalik Rahvusooper Estonia stipendiaat ja 2018. aasta sügisel sai temast samas koosseisuline solist, aktiivset koostööd teeb ta ka Vanemuise teatriga.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor. Foto: Kaupo Kikkas

2017. aastal saavutas Raiko Raalik PLMF vabariiklikul vokalistide konkursil III koha ning pälvis Rahvusooper Estonia eripreemia. 2019. aasta sügisel sai ta Estonia Seltsi Naan Põllu nimelise auhinna koos Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumiga ja 2020. aasta kevadel esikoha itaalia aariate esitamise eest rahvusvahelisel Immlingi lauluvõistlusel. 2020. aasta Vello Jürna nimelisel vokalistide konkursil võitis Raiko esikoha, lisaks pälvis ta PromFesti, Eesti Kontserdi ja Vanemuise teatri eripreemiad.

Raiko Raaliku repertuaari kuuluvad rollid nagu Cyrano (Tambergi „Cyrano de Bergerac“), Figaro (Mozarti „Figaro pulm“), Ülempreester (Mozarti „Võluflööt“), Colline (Puccini „Boheem“), Angelotti (Puccini „Tosca“), Billy Jackrabbitt (Puccini

„Tütarlaps kuldsest läänest“), Gregorio (Gounod' „Romeo ja Julia“), Dulcamara (Donizetti „Armujook“), Tugitooli vari/Puu, (Raveli „Laps ja lummutised“), Kromow (Lehári „Lõbus lesk“), Ferrando (Verdi „Trubaduur“), Talbot (Verdi „Jeanne d'Arc“), Heerold (Wagneri „Lohengrin“) ja Golaud (Debussy „Pelléas ja Mélisande“).

Eesti Filharmoonia Kammerkoor on kujunenud üheks tuntumaks Eesti muusikakollektiiviks maailmas. 1981. aastal Tõnu Kaljuste loodud koori ees on peadirigentidena seisnud veel briti dirigent Paul Hillier (2001–2007), hollandlane Daniel Reuss (2008–2013) ja lätlane Kaspars Putniņš (2014–2021). Alates 2021. aasta augustist on koori kunstiline juht taas Tõnu Kaljuste.

Koori repertuaar ulatub barokkmuusikast kuni 21. sajandi teosteni, kus eriline koht on Arvo Pärdi, Veljo Tormise, Tõnu Kõrvitsa, Galina Grigorjeva, Ülo Kriguli ja teiste eesti heliloojate loomingul. Aastakümneid on koor tegutsenud rahvusvahelises muusikaelus koos mainekate dirigentide ja orkestritega, esinemispaikadeks Viini Kontserdimaja, Sydney Ooperimaja, Londoni Royal Albert Hall, New Yorgi Carnegie Hall, Los Angelese Walt Disney Kontserdimaja, Zürichi Tonhalle jpt. Külalisdirigentidena on koori ees seisnud sellised maailmanimed nagu Claudio Abbado, Helmuth Rilling, Eric Ericson, Neeme Järvi, Marc Minkowski, Gustavo Dudamel, Peter Phillips, Richard Tognetti jpt.

Stabiilset kõrgtaset näitavad ka koori salvestised, mida on välja antud ligi 80 koostöös mainekate plaadifirmadega, nagu ECM, Harmonia Mundi, Ondine, BIS Records jt. Need on võitnud erinevaid auhindu, sh kaks Grammyt: dirigent Paul Hillieriga „Arvo Pärt. Da Pacem“ (Harmonia Mundi, 2007) ja dirigent Tõnu Kaljustega „Arvo Pärt. Adam's Lament“ (ECM, 2014). Kokku on EFK salvestisi esitatud Grammyle 16 korral. Koori plaadistusi ehivad veel teisedki auhinnad: Gramophone'i preemia, Diapason d'Or, Preis der Deutschen Schallplattenkritik, de Choc de l'Année Classica jne.

2020. aastal valis BBC muusikaajakiri Classical Music Eesti Filharmoonia Kammerkoori kümne parima koori hulka maailmas.

Eesti Filharmoonia Kammerkoor

Kunstiline juht ja peadirigent
Tõnu Kaljuste

Koormeister **Mai Simson**

Sopran: Annika Lõhmus, Kristine Muldma, Marie Roos, Laura Štoma, Mariliis Lahesalu, Triin Sakermäe, Helina Kuljus

Alt: Anna Dõtõna, Ave Hännikäinen, Annely Leinberg, Kristel Marand, Marianne Pärna, Anni Marie Rea

Tenor: Danila Frantou, Kaido Janke, Raul Mikson, Miguel Gonçalves Silva, Sander Sokk, Toomas Tohert

Bass: Geir Luht, Kristjan-Jaanek Mölder, Aarne Talvik, Henry Tiisma, Andre Tõnnis, Rainer Vilu, Siim Valdmets

Tallinna Kammerorkester. Foto: Kaupo Kikkas

Tallinna Kammerorkestri (TKO) asutas 1993. aastal dirigent Tõnu Kaljuste. Kolme aastakümne jooksul on orkestrist kujunenud üks Eesti esinduskollektiive, kes on oodatud esineja kontserdilavadel nii Euroopas kui ka mujal maailmas. TKO on äratanud tähelepanu oma kunstiliselt terviklike kavade, stiilitundliku muusitsemise ja kõrgetasemelise interpretatsioonikunstiga. Orkestri mitmekülgses repertuaaris on esindatud nii baroki-, klassitsismi- kui ka romantismiajastu muusika; oluliseks osaks on 20. ja 21. sajandi heliloojate looming, sealhulgas vähemtuntud teosed ja uudisteoste esiettekanded. TKO hinnatud keelpillimängijad astuvad regulaarselt üles ka solistide ja kammermuusikutena.

Tallinna Kammerorkestri kauaaegne koostööpartner on olnud Eesti Filharmoonia Kammerkoor – ühised esinemised ja salvestised on toonud mõlemale kollektiivile rahvusvahelist tuntuust ja tunnustust. 1993. aastal salvestati nimekale plaadifirmale ECM Tõnu Kaljuste käe all Arvo Pärdi autoriplaat „Te Deum“, mis pälvis kõrgeid hinnanguid maailma juhtivatelt muusikakriitikutelt ning püsis kuid plaadiedetabelite esikümnes. ECMi märgi alt on ilmunud veel Pärdi autoriplaadid „Litany“, „In Principio“ ja „Adam's Lament“, samuti Erkki-Sven Tüüri „Crystallisation“ ja Heino Elleri „Neenia“. Orkester on salvestanud ka firma- dele Warner Music/Finlandia Records, Carus Verlag, Ondine, Alba jt.

Esimese peadirigendi Tõnu Kaljuste käe all tegutses orkester aastatel 1993–1995 ja 1996–2001. Olulise jälje TKO arengusse on jätnud Juha Kangas, kes oli 1995–1996 peadirigent ja 2001–2003 kunstiline nõustaja. Järgnenud kümnel hooajal kureeris orkestri tegevust Tallinna Filharmoonia kunstiline juht Eri Klas, 2013–2019 oli peadirigent Risto Joost. Hooajast 2019/2020 on TKO peadirigent taas orkestri looja Tõnu Kaljuste. Külalisdirigentidena on orkestrit juhatanud Kolja Blacher, John Storgårds, Pietari Inkinen, Okko Kamu, Jaakko Kuusisto, Richard Tognetti, Terje Tønnesen, Aleksandr Rudin, Florian Donderer, Dmitri Sitkovetski, Peter Spissky, Maksim Rõsanov, Andrew Lawrence-King ja Dmitri Sinkovski, samuti hinnatud Eesti dirigendid Olari Elts, Paavo Järvi, Neeme Järvi, Kristjan Järvi, Paul Mägi, Arvo Volmer, Vello Pähn, Jüri Alperten, Mihhail Gerts, Kristiina Poska jt.

TKO on esinenud paljudel mainekatel muusikafestivalidel, nagu Bachi kantaatide festival Milanos (Itaalia, 1996, 1997), Bremeni muusikafestival (Saksamaa, 1998), MITO SettembreMusica (Itaalia, 2004, 2007, 2017, 2021, 2023), Budapesti sügisfestival (Ungari, 2005), Naantali muusikafestival (Soome, 2008, 2019), Arturo Benedetti Michelangeli festival (Itaalia, 2007), Cervantino festival (Mehhiko, 2012), Vale of Glamorgan (Wales, 2015), MDR Musiksommer

(Saksamaa, 2017), Euphonie (Poola, 2018), Mozartiana (Poola, 2019), Läänemere festival (Rootsi, 2018, 2019) ja Pärt Festival 2022 (Holland, 2022). Kontserdireisid on orkestri viinud USAsse, Kanadasse, Jaapanisse, Hiinasse, Brasiiliasse, Argentinasse, Mehhikosse, Tuneesiasse ja enamikku Euroopa riikidesse. Euroopa nimekamate kontserdisaalide kõrval on üles astunud ka New Yorgi Carnegie Hallis ja Pekingi Keelatud Linna kontserdisaalis.

2013. aastal pälvis Tallinna Kammerorkester Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipremia. TKO on kaastegev Arvo Pärdi autoriplaadil „Adam's Lament“, mis tõi dirigent Tõnu Kaljustele 2014. aastal Grammy.

Tallinna Kammerorkester

Orkestri kontsertmeister
Harry Traksmann

I viiul: Harry Traksmann, Olga Voronova, Helen Västriik, Yana Mägila, Katrin Matveus

II viiul: Elo Tepp, Mari Targo, Eva-Maria Sumera, Marii Piirsalu, Egert Leinsaar

Viola: Laur Eensalu, Joosep Ahun, Merike Heidelberg, Mart Kuusma

Tšello: Leho Karin, Siluan Hirvoja, Maria Mutso

Kontrabass: Andres Kungla, Jüri Lepp

Bassett: Edmunds Altmanis, Meelis Vind

Fagott: Peeter Sarapuu, Rene Sepalaan

Trompet: Indrek Vau, Ivar Tillemann

Tromboon: Toomas Vana, Hendrik Jaak Sepp, Andres Kontus

Timpanid: Vambola Krigul

Orel: Kadri Toomaja

Leho Karin mängib Eesti Pillifondile kuuluval Francois Fourrier Nicolas' tšellol (1798) ja Claude Thomassini poognaga (1890).

Tõnu Kaljuste on rahvusvaheliselt hinnatud nii koori- kui ka orkestri-dirigendina. Ajalukku minev saavutus on 2014. aasta Grammy võit parima kooriesituse kategoorias Arvo Pärdi teose „Adam's Lament“ („Aadama itk“) eest. Tema salvestisi on korduvalt esitatud Grammy plaadiauhindade nominendiks. Kaljuste albumeid on esile toodud erinevates kategooriates. Grammy nominatsiooni on saanud nii norra helilooja Ståle Kleibergi ooper „Taavet ja Batseba“ kui

ka sümfooniline muusika. 2019. aastal võitis ta rahvusvahelise klassikalise muusika auhinna (International Classical Music Award) koos Wrocław'i NFMi Filharmooniaorkestriga Arvo Pärdi sümfooniate plaadi eest. Kaljuste plaadid on võitnud ka mitmeid teisi auhindu: Cannes Classical Award (1999), Diapason d'Or (2000), Edison Prize (2000), Classic Brit Award (2003). Ta on teinud koostööd plaadistustuudiotega ECM Records, Virgin Classic, BIS ja Caprice Records.

Tõnu Kaljuste on rahvusvahelist tuntust kogunud oma mitme-palgelise repertuaariga, mis ulatub ooperitest ja klassikalistest sümfoonilistest teostest nüüdis-aegse muusikani. Ta on koostööd teinud näiteks selliste Põhja- ja Ida-Euroopa modernismi suurkujudega nagu Alfred Schnittke, György Kurtág, Krzysztof Penderecki, Gija Kantšeli ja Einojuhani Rautavaara ning on tõestanud end eesti heliloojate Arvo Pärdi, Erkki-Sven Tüüri, Tõnu Kõrvitsa, Veljo Tormise ja Heino Elleri loominguga asjatundjana ja tutvustajana. Rahvusvahelist menu on toetanud Kaljuste koostöö mitmete tuntud orkestrite ja kooridega Euroopas, Austraalias, Kanadas ja Ameerika Ühendriikides. Kaljuste on olnud Rootsi Raadio koori ja Madalmaade kammerkoori peadirigent. 2019. aastal nimetati ta Rootsi Raadio koori audirigendiks.

Tõnu Kaljuste. Foto: Herkki-Erich Merila

Aastatel 2010–2020 oli Kaljuste Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia professor ning dirigeerimisosakonna juhataja. Ta on Tallinna Kammerorkestri asutaja (1993) ning alates 2019. aasta sügisest taas TKO peadirigent ja kunstiline juht. Kaljuste on Eesti Filharmoonia Kammerkoori asutaja (1981) ning alates 2021. aasta augustist, pärast 20-aastast vahet, taas EFK peadirigent ja kunstiline juht. Alates 2004. aastast on Kaljuste tema enda asutatud projektiteatri Nargen Opera kunstiline juht. Tema eestvedamisel on 2006. aastast toimunud Nargenfestival.

Tõnu Kaljuste on Rootsi Kuningliku Akadeemia liige, ta on pälvinud Jaapani ABC muusikafondi aastapreemia ja

rahvusvahelise Robert Edleri nimelise koorimuusikaauhinna. 2000. aastal sai ta esimeseks Tallinna Toomkoguduse Maarja medali auhinna omanikuks. 2004. aastal anti Kaljustele Eesti Kultuurkapitali peapreemia ning 2010. aastal Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipreemia. Mitmel korral on teda autasustatud riikliku kultuuripreemiaga Veljo Tormise loomingu esitamise eest

(2005 „Eesti ballaadid“, 2007 „Eesti naiste laulud“, 2009 „Eesti meeste laulud“), teda on tunnustatud ka välisministeeriumi kultuuripreemiaga (2011) ning ta on Valgetähe IV klassi teenetemärgi (1998) ja Riigivapi II klassi teenetemärgi (2000) kavaler. 2021. aastal omistati talle Eesti Rahvuskultuuri Fondi Eri Klasi stipendium ning Eesti Kultuurkapitali helikunsti aastapreemia laiahaardelise, aastatepikkuse ja silmapaistva kunstilise tegevuse eest muusikavisionäärina.

Eesti Kontsert
produktent Tuuli Metsoja
assistent Gerde Kadi Kuusk

Eesti Kontsert

AUTORIKONTSERT

James MacMillan

Eesti Filharmoonia Kammerkoor • Tallinna Kammerorkester
Sten Heinoja klaver • Dirigent Tõnu Kaljuste

"I" (Meditatsioon Iona saare teemal)
Klaverikontsert nr. 2

"Domine non secundum peccata nostra"
"Composed in August" (esiettekanne Eestis)

L 13. APRILL 19.00
Estonia kontserdisaal

Piletid: Piletilevi | Eesti Kontserdi kassad

 Tallinna
Kammerorkester

EESTI
FILHARMOONIA
KAMMERKOOR

eestikontsert.ee

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOORI
JA TALLINNA KAMMERORKESTRI TOETAJAD

EXMET

 NORDNET

LUX Charter

EESTI KONTSERDI
HOOAJA PEATOETAJA

admirals

LIVIKO
— anno 1898 —

OLEREX

 Jazz
pesulad

SORAINEN

 SELVER
Hea mõte

Segafredo
— ZANETTI —
x
hotspot

myfitness
world class gym & studios

 /eestikonsert

 /eesti_konsert

eestikonsert.ee